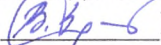

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти

з науково-педагогічної роботи

доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

« 14 » 11 2023 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
МЕДСЕСТРИНСТВО В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ**

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання II (на основі повної загальної середньої освіти)

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології
(назва кафедри)

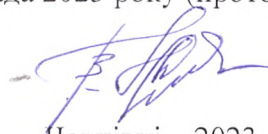
Схвалено на засіданні кафедри дитячої хірургії,
отоларингології та офтальмології
« 3 » листопада 2023 року (протокол № 7)

Зав. кафедри
професор

 Олег БОДНАР

Схвалено на засіданні предметної (циклової) комісії з хірургічних та акушерсько-гінекологічних дисциплін «07» листопада 2023 року (протокол № 5)

Голова предметної (циклової) комісії

 Наталія ВОЛОШИНОВИЧ
Чернівці – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	дитячої хірургії та отоларингології
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Пенішкевич Ярослав Іванович – професор кафедри, докор медичних наук, професор, yarypen@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/ophthalmology
Веб-сайт кафедри	http://ophthalmology.bsmu.edu.ua/
E-mail	ophthalmology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Головна, 137
Контактний телефон	+380672095258

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	12
Практичні заняття	30
Самостійна робота	48
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Програма з дисципліни “Медсестринство в офтальмології” орієнтована на медичну сестру як основного спеціаліста по догляду за хворими.

У зв'язку з подальшим розвитком офтальмології, що характеризується все ширшим застосуванням нових складних діагностичних методів дослідження та хірургічних втручань, значно зростають вимоги до роботи медичних сестер.

Медична сестра, перебуваючи поруч із пацієнтом, слідкує за всіма змінами в перебігу захворювання, виконує необхідні маніпуляції і надає долікарську допомогу.

Вивчення курсу “Медсестринство в офтальмології” спрямоване на вироблення навичок з догляду за очними хворими, засвоєння основних принципів медичної етики та деонтології. У розрізі навчальної дисципліни студенти вивчають патологічні стани очного аналізатору, їх причини та симптоми, оволодівають сучасними методами діагностики і лікування, ознайомлюються з роботою в операційній, перев'язувальній очного відділення, простежують взаємозв'язки патології очного аналізатору із захворювань інших функціональних систем організму.

Програма розрахована на вивчення дисципліни протягом одного семестру. Форми підсумкового контролю визначаються навчальним планом.

Програму “Медсестринство в офтальмології” для вищих медичних навчальних закладів України I—III рівнів акредитації складено відповідно до галузевого стандарту вищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство. На вивчення дисципліни відводиться 90 год, з них 12 — на лекції, 30 — на навчальну практику під керівництвом викладача і 48 — на самостійну роботу.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcija-shhodo-oczinuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
медична і біологічна фізика	неврологія
анатомії і фізіологія	отоларингологія
мікробіологія, вірусологія та імунологія	стоматологія
гістологія, цитологія та ембріологія	внутрішні хвороби
патофізіологія	
внутрішні хвороби	
хірургії	
патоморфологія	
радіологія	
неврологія	
отоларингологія	
фтизіатрія	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- 6.1.** Метою вивчення навчальної дисципліни «Медсестринство в офтальмології» є оволодіння методами діагностики, лікування та профілактики очних хвороб, насамперед найбільш розповсюджених, методології постановки діагнозу очного захворювання, вибору тактики лікування та надання термінової допомоги при невідкладних станах в офтальмології та визначення етіологічних факторів і патогенетичних механізмів розвитку основних захворювань ЛОР-органів.
- 6.2.** Основними завданнями вивчення дисципліни «Медсестринство в офтальмології» є оволодіння методикою проведення суб'єктивного, об'єктивного та спеціального ендоскопічного обстеження пацієнта; складання плану додаткового обстеження при різних очних захворюваннях; оцінювання результатів дослідження (рентгенологічних, КТ, МРТ, лабораторних та інструментальних); оцінювання стану здоров'я пацієнта; вивчення основних патологічних симптомів і синдромів; оволодіння переліком необхідних медичних маніпуляцій та планувати тактику консервативного чи хірургічного лікування хворого з очнопатологією.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

- 7.1.**Інтегральна компетентність:Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

7.2.Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

7.3.Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.

СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними та соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики.

СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунізацію, включаючи її популяризацію.

СК16. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- анатоμο-фізіологічні особливості органа зору;
 - зорові функції та методи їхнього дослідження;
 - види клінічної рефракції, клінічні ознаки прогресуючої міопії та методи її профілактики;
 - принципи й методи лікування хворих на очні хвороби;
- Лікарські засоби, які найчастіше застосовуються в офтальмології;
- основні клінічні форм изахворювань очної ямки, рухового та слізозового апарату, повік і методи лікування хворих;
- епідеміологію, етіологію, клінічну картину, лікування й профілактику захворювань кон'юнктиви;
- загальні ознаки, види кератиту, долікарську допомогу при цьому;
- особливості природженої катаракти, розвиток набутої катаракти, методи лікування хворих;
- основні симптоми глаукоми, клінічну картину гострого нападу глаукоми та надання долікарської допомоги;
- види ушкоджень органа зору, діагностику та надання першої допомоги.
- збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя; оцінювати інформацію щодо діагнозу, застосовуючи стандартну процедуру на підставі результатів лабораторних, рентгенологічних, в тому числі КТ і МРТ та інструментальних досліджень; виділяти провідний клінічний симптом або синдром та встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання;
- призначати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого, здійснювати диференціальну діагностику захворювань;

встановлювати попередній клінічний діагноз; визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання; визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання;
встановлювати діагноз; визначати тактику надання невідкладної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану;
усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень; дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності; організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

8.2. Уміти:

Оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, органа зору, на підставі результатів лабораторних, рентгенологічних (КТ,МРТ) та інструментальних досліджень,

В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення:

- Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані офтальмологічного обстеження хворого, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Вміти встановити найбільш вірогідний діагноз захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, органа зору, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- Призначити лабораторне, рентгенологічне та інструментальне обстеження хворого шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного діагнозу, за стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Здійснювати диференціальну діагностику захворювань шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний діагноз, дані лабораторного, рентгенологічного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, орган зору, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Встановити попередній клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний діагноз, дані лабораторного, рентгенологічного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, орган зору, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

установлювати діагноз найпоширеніших захворювань та ушкоджень ока й надавати долікарську допомогу хворим;

досліджувати зорові функції: гостроту зору, межі поля зору, кольоровідчуття, темнову адаптацію й характер зору;

проводити зовнішній огляд органа зору;

вимірювати внутрішньоочний тиск;

підбирати прості окуляри і виписувати рецепти на них;

проводити місцеве лікування;

закапувати очні краплі, закладати за повіки мазі, накладати пов'язки;

8.3. Демонструвати:

- здатність збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.
- здатність встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу.
- здатність визначати тактику ведення хворого при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- здатність визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.
- здатність дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
- здатність усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.
- здатність дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- здатність організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура дисципліни «Медсестринство офтальмології»	навчальної в	Кількість годин, із них			Рік навчання, семестр	Вид контролю	
		Всього годин / кредити	Аудиторних				СРС
			Л	ПЗ			
		90 / 3	12	30	48	2-й, IV	Поточний контроль ПМК

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	С.р.
1	Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органа зору. Рефракція та акомодация	10	2	8	
2	Захворювання кон'юнктиви і повік	6	2	4	
3	Захворювання слізного та очорухового апарату очей, орбіти	6	2	4	
4	Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика	6		4	
5	Глаукома	6	2	4	
6	Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі	8	2	6	
	Самостійна робота				48
	Усього	90	12	30	48

10. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Назви теми	Кількість годин
1	Анатомо-фізіологічні особливості органа зору. Функції органа зору.	2
2	Порушення рефракції та акомодації.	2
3	Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика	2
4	Глаукома.	2
5	Захворювання сітківки і зорового нерва.	2
6	Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі.	2
ВСЬОГО		12 год.

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

12.

№ п/п	Назви теми	Кількість годин
1	Анатомо-фізіологічні особливості органа зору. Функції органа зору.	2
2	Порушення рефракції та акомодації.	2
3	Методи дослідження органа зору .	2
4	Захворювання повік та кон'юнктиви.	2
5	Захворювання слізного апарату..	2
6	Захворювання склери та рогівки	2
7	Захворювання кришталика.	2
8	Глаукома.	2
9	Хвороби орбіти. Косоокість.	2

10	Захворювання судинної оболонки ока .	2
11	Захворювання зорового нерва.	2
12	Захворювання сітківки.	2
13	Ушкодження очного яблука та його захисного апарату. Медсестринська оцінка стану пацієнта, невідкладна допомога.	2
14	Зміни органа зору при загальних захворюваннях організму.	2
15	Підсумковий модульний контроль	2
	ВСЬОГО	30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кіл. годин
1	Історія розвитку офтальмології	3
2	План обстеження пацієнтів із захворюваннями очей.	3
3	Ускладнення аномалій рефракції. Медсестринська діагностика.	3
4	Медсестринський процес при гонобленореї.	3
5	Ускладнення захворювань слізного апарату, їх медсестринська діагностика.	3
6	Роль медсестри в профілактиці і лікуванні косоокості.	3
7	Профілактика захворювань повік. Роль медсестри.	3
8	Патологічні зміни очей при ендокринних захворюваннях та авітамінозах.	3
9	Вроджена глаукома. Медсестринський процес при ній.	3
10	Захворювання очей, пов'язані з патологією серцево-судинної системи. Медсестринська діагностика.	3
11	Види і причини сліпоти. Медсестринський процес при них.	3
12	Професійні ушкодження очей. Роль медсестри в їх профілактиці і діагностиці.	3
13	Характеристика тяжких ушкоджень органа зору. Медсестринська діагностика, догляд.	3
	Усього	48

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Написання реферата «Основи анатомії та фізіології органа зору. Зв'язок органа зору з центральною нервовою системою та організмом в цілому.».
2. Написання реферата «Сучасні методи дослідження зорових функцій».
3. Написання реферата «Рефракція та акомодация ока. Участь медсестри у підбиранні та виписуванні окулярів».

4. Написання реферата «Особливості медсестринської опіки над хворими на косоокість».
5. Написання реферата «Участь медсестри в обстеженні хворих на глаукому».
6. Написання реферата «Десмургія в офтальмології. Виготовлення перев'язувального матеріалу».
7. Написання реферата «Дифтерія органа зору: клініка, діагностика, диференційна діагностика».
8. Написання реферата «Мікози в офтальмології»
9. Написання реферата «Алергічний кон'юнктивіт: імунодіагностика, специфічна та неспецифічна гіпосенсибілізація».
10. Написання реферата «Опіки ока: клініка, діагностика, невідкладна допомога, поетапна реабілітація».
11. Підготовка таблиці по одній з тем практичних занять.

ЗМІСТ

Тема 1. Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органа зору. Рефракція та акомодация.

ЛЕКЦІЯ

Історія розвитку офтальмологічної науки, сучасні досягнення офтальмології в Україні. Організація офтальмологічної допомоги. Роль медичної сестри в збереженні зору в населення.

Зв'язок органа зору з центральною нервовою системою та організмом в цілому. Групи ризику при очних хворобах та методи подолання загрози зниження зору.

Анатомо-фізіологічні особливості ока, захисного і додаткового апарату ока. Функції органа зору. Центральний, периферійний та бінокулярний зір. Методи дослідження зорових функцій, участь медичної сестри в їх проведенні. Медсестринська оцінка порушень зорових функцій.

Оптична система ока. Поняття про рефракцію та акомодацию. Види порушень рефракції та способи їх визначення. Астигматизм, міопія, гіперметропія. Контактні та хірургічні способи корекції порушень рефракції. Вікові зміни рефракції. Профілактика ускладнень високого ступеня міопії.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Улаштування та обладнання очного кабінету поліклініки. Таблиці для визначення гостроти зору, кольоровідчуття, периметр для визначення поля зору.

Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення загальних захворювань, професійних шкідливостей. Дослідження зорових функцій, аналіз отриманих результатів.

Ознайомлення з набором лінз. Проведення визначення рефракції. Аналіз отриманих результатів. Підбір окулярів при міопії, гіперметропії, астигматизмі. Оформлення рецептів на окуляри.

Ознайомлення з контактними лінзами, засвоєння навичок догляду за лінзами та окулярами.

Визначення високого ступеня міопії, профілактика ускладнень. Роль медичної сестри у збереженні зору населення.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці при обстеженні пацієнта.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- визначення кольоросприйняття;
- дослідження бінокулярного зору;
- аналіз результатів обстеження;
- проведення суб'єктивного визначення рефракції;
- трактування результатів обстежень;
- проведення корекції порушень рефракції;
- пояснювання призначення лінз при міопії, гіперметропії, астигматизмі;
- виписування рецептів на окуляри;
- дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі під час обстеження пацієнта.

Тема 2. Захворювання кон'юнктиви і повік

ЛЕКЦІЯ

Проблеми пацієнтів в разі запальних захворювань кон'юнктиви. Диференціація перебігу запального процесу у випадку бактеріального та вірусного кон'юнктивіту. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при кон'юнктивіті: бактеріальному, вірусному, хламедійному (трахома), алергічному. Профілактика ускладнень.

Основні принципи та методи лікування при захворюваннях ока. Напрямок лікування та способи введення препаратів в очній практиці.

Проблеми пацієнтів при захворюванні повік. Медсестринська оцінка запальних і незапальних патологічних процесів у повіках. Види блефаритів (простий, виразковий, мейбомієвий).

Ячмінь, медсестринська діагностика та догляд за пацієнтом. Ускладнення ячменя. Лікування та профілактика виникнення халазіона.

Правила техніки безпеки та дотримання правил особистої гігієни при обстеженні пацієнта та догляді за ним.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі кон'юнктивіту, блефариту, ячменю, халазіону. Оволодіння навичками медсестринського обстеження пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів, планування медсестринських втручань та реалізація їх, оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція. Дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- накладання пов'язки на око;
- промивання очей;
- проведення масажу повік;
- оброблення хрящового краю повік;
- вивертання повіки;
- дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 3. Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти

ЛЕКЦІЯ

Роль медичної сестри в діагностиці захворювань слізного апарату. Особливості перебігу дакріюцистити, профілактика ускладнень. Участь медичної сестри в діагностиці прохідності слізних шляхів.

Дакріоденіт. Причини виникнення. Медсестринська діагностика та спостереження. Роль медичної сестри у запобіганні виникнення захворювань слізної залози.

Медсестринське обстеження та діагностика при хворобах орбіти. Особливості лікування, профілактики ускладнень при остеоперіоститі та флегмоні орбіти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після хірургічного втручання.

Проблеми пацієнтів при захворювання рухового апарату очей. Поняття про співдружню і паралітичну косоокість, диференціальна діагностика. Визначення кута косоокості. Участь медсестри в діагностиці і лікуванні амбліопії.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при захворюваннях орбіти: остеомієліті, флегмоні орбіти. Медсестринська діагностика та спостереження при різних видах косоокості. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Дотримання правил техніки безпеки під час обстеження, догляду за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі захворювань слізного апарату очей (дакріоденіті, дакріюциститі).

Практичні навички:

- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- накладання пов'язки на око;
- промивання очей;
- промивання слізних шляхів;
- дослідження прохідності слізних шляхів;
- проведення масажу ділянки слізного мішка;
- вивертання повіки;
- здійснення догляду за дренажем;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- досліджування біокулярного зору (методом Соколова);
- визначення кута косоокості (способом Гіршберга);
- накладання монокулярної пов'язки;
- проведення оклюзії здорового ока;
- дотримання правил охорони праці лузі при обстеженні, догляді за пацієнтом, професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 4. Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика

ЛЕКЦІЯ

Вирішення проблем пацієнтів з захворюваннями склери. Запальний і незапальний склерит. Зв'язок захворювань склери з хронічними хворобами організму (туберкульоз, ревматизм, хвороби травного каналу тощо). Медсестринська діагностика та лікування.

Захворювання рогівки. Причини гострих і хронічних кератитів. Основні ознаки бактеріальних і вірусних кератитів. Ускладнення та роль медсестри в їх профілактиці. Участь медсестри в діагностиці та лікуванні хронічного кератиту. Зв'язок з такими захворюваннями, як ревматизм, туберкульоз, сифіліс тощо.

Проблеми пацієнтів при захворюваннях переднього і заднього відділів судинної оболонки ока. Причини виникнення. Гострий і хронічний увеїт, зв'язок їх з загальними захворюваннями організму (туберкульоз, ревматизм, атеросклероз, гіпертонічна хвороба тощо).

Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики і лікування пацієнтів при іридоцикліті і хоріоїдиті. Невідкладна допомога при гострому іриті. Роль медсестри в профілактиці ускладнень. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Роль медсестри в діагностиці та лікуванні катаракти. Основні симптоми вродженої та набутої катаракти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після операції.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при склериті, кератиті, увеїті, катаракті.

Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення причин виникнення кератиту, склериту, іридоцикліту.

Медсестринська діагностика та планування медсестринських втручань при катаракті. Післяопераційний догляд. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.

Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги при гострому кератиті відповідно до протоколів лікування.

Практичні навички:

- промивання очей;
- закапування очей;
- закладання мазі за повіку;
- проведення коларголової та флюоресцеїнової проби;
- взяття матеріалу з кон'юнктиви для бактеріологічного обстеження;
- дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.

Тема 5.Глаукома

ЛЕКЦІЯ

Поняття про дренажну систему ока, гідродинаміку внутрішньоочної рідини та внутрішньоочний тиск. Глаукома як одна з причин сліпоти. Класифікація глаукоми. Медсестринська діагностика та особливості догляду при глаукомі. Стадії глаукоми і їх визначення. Проби на глаукому. Сучасні лікувальні препарати.

Гострий напад глаукоми, причини, ознаки. Роль медсестри в профілактиці ускладнень глаукоми та запобіганні гострого нападу. Невідкладна допомога в разі гострого нападу глаукоми. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги в разі гострого нападу глаукоми відповідно до протоколів лікування.

Сучасні хірургічні методи лікування глаукоми. Роль диспансерного спостереження та профілактичних оглядів. Особливості режиму дня, харчування та фізичного навантаження у випадку глаукоми. Роль медсестри в запобіганні сліпоти.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі глаукоми: медсестринське обстеження, діагноз, планування медсестринських втручань відповідно до протоколів лікування.

Медсестринська діагностика гострого нападу глаукоми, надання невідкладної долікарської допомоги відповідно до протоколів лікування.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- вимірювання величини внутрішньоочного тиску;
- проведення проб на глаукому;
- трактування результатів проведених проб;
- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- постановка п'явок на скроні;
- дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Тема 6. Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі

ЛЕКЦІЯ

Проблеми пацієнтів при захворюванні сітківки. Зв'язок патології сітківки з загальними захворюваннями організму (гіпертонічна хвороба, атеросклероз, цукровий діабет, хвороби нирок тощо). Оцінка стану пацієнта при емболії центральної артерії сітківки, відшаруванні та розриві сітківки. Надання невідкладної допомоги. Медсестринська опіка над пацієнтом. Особливості післяопераційного догляду. Роль медсестри в профілактиці захворювань сітківки.

Гострі та хронічні захворювання зорового нерва. Причини їх виникнення. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при гострому невриті та атрофії зорового нерва. Роль медсестри в профілактиці сліпоти, що виникає внаслідок захворювань зорового нерва.

Проблеми пацієнтів з травмами та опіками органа зору. Класифікація травм органа зору. Основні симптоми контузії придатків ока та очного яблука. Медсестринська оцінка стану пацієнта, невідкладна допомога при проникних і непроникних пораненнях очного яблука.

Особливості термічних, хімічних і променевих опіків органа зору. Медсестринська оцінка стану пацієнта та невідкладна допомога при опіках.

Особливості обстеження пацієнтів при травмах органа зору, участь медсестри в їх проведенні. Роль медсестри в профілактиці очного травматизму.

Правила техніки безпеки та охорони праці в галузі. Заходи безпеки при експлуатації електроапаратури. Особливі вимоги при роботі з балонами заповненими газом.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Особливості медсестринської діагностики захворювань зорового нерва. Роль медсестри у запобіганні ускладнень. Медсестринський догляд і спостереження. Виявлення захворювань, які провокують розвиток атрофії зорового нерва. Медсестринська профілактика сліпоти.

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при увеїті, захворюваннях сітківки: крововилив в сітківку, розрив та відшарування сітківки, емболія центральної артерії сітківки.

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при ушкодженнях очного яблука та його захисного апарату. Засвоєння та надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, контузії, опіках органу зору відповідно до протоколів лікування. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- визначення кольоросприйняття;
- трактування результатів обстежень;
- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- введення ліків під кон'юнктиву;
- здійснення догляду після операції;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- накладання монокулярної пов'язки;

- накладання біокулярної пов'язки;
- проведення огляду та пальпації ока, захисного апарату очей;
- взяття крові на біохімічне дослідження;
- надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, контузіїх, опіках органу зору;
- дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі; професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Оболонки очного яблука.
2. Будова та функції зовнішньої оболонки ока.
3. Будова внутрішньої оболонки ока, функції.
4. Будова середньої оболонки ока, функції.
5. Біокулярний зір.
6. Функції зорового нерва.
7. Будова кута передньої камери, функції.
8. Будова повік.
9. Будова слізного апарату ока.
10. Характеристика внутрішньоочного тиску.
11. Будова та функції склистого тіла.
12. Слізовивідні шляхи.
13. Характеристика периферійного зору.
14. Оптична система ока.
15. Основа кольорового зору.
16. Зорові функції органа зору.
17. Визначення центрального зору.
18. Поняття про акомодацію.
19. Вікові особливості кришталика, вплив їх на його функцію.
20. Види акомодації.
21. Поняття про астигматизм.
22. Еметропічна рефракція.
23. Особливості догляду за контактними лінзами.
24. Визначення периферичного зору.
25. Визначення гіперметропічної рефракції.
26. Визначення міопії.
27. Особливості корекції короткозорості та далекозорості.
28. Поняття про пресбіопію.
29. Вимоги до використання очних крапель.
30. Препарати, що звужують зіницю.
31. Препарати, що розширюють зіницю.
32. Лікарські засоби, які використовують для місцевого лікування очей.
33. Способи місцевого лікування очей.
34. Відмінності ячменя від блефариту.
35. Трахома, причини виникнення, ознаки.
36. Медсестринський процес при трахомі.
37. Причини виникнення виразкового блефариту.
38. Поверхнева ін'єкція, відмінності від глибинної.
39. Відмінності лусочкового та виразкового блефаритів.
40. Ускладнення ячменя.
41. Медсестринська діагностика кон'юнктивіту.
42. Ускладнення кон'юнктивіту.
43. Відмінності бактеріального та вірусного кон'юнктивіту.
44. Медсестринська діагностика дакріоциститу.
45. Причини та ознаки дакріоденіту.
46. Способи визначення прохідності слізних шляхів.
47. Препарати для лікування вірусного і бактеріального кон'юнктивіту.
48. Профілактика кон'юнктивіту.

49. Медсестринське спостереження при кон'юнктивіті.
50. Особливості алергійного кон'юнктивіту.
51. Загальне і місцеве лікування алергійного кон'юнктивіту.
52. Запалення рогівки, класифікація.
53. План медсестринських втручань при кератиті.
54. Ускладнення кератиту.
55. Причини виникнення кератиту.
56. Невідкладна допомога при ушкодженнях рогівки.
57. Медсестринська діагностика іридоцикліту.
58. Відмінності гострого іридоцикліту від нападу глаукоми.
59. Медсестринська діагностика глаукоми.
60. Профілактика гострого нападу глаукоми.
61. Медсестринський процес при глаукомі.
62. Причини та ознаки гострого нападу глаукоми.
63. Препарати, які використовують для зниження очного тиску.
64. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми.
65. Показання до хірургічного лікування глаукоми.
66. Медсестринська діагностика захворювань переднього та заднього відділів судинної оболонки ока.
67. Причини захворювань судинного тракту.
68. Види ушкоджень ока.
69. Визначення тяжкості контузії.
70. Медсестринська діагностика ушкоджень ока.
71. Основні ознаки проникних поранень ока.
72. Медсестринська допомога при проникних пораненнях ока.
73. Діагностика різних ступенів опіку.
74. Види опіків.
75. Медсестринська допомога при різних видах опіків.
76. Ознаки другого ступеня опіку.
77. Медсестринський процес при захворюваннях сітківки.
78. Причини виникнення крововиливу у сітківку.
79. Причини виникнення відшарування сітківки.
80. Медсестринська діагностика відшарування сітківки.
81. Особливості лікування відшарування сітківки.
82. Види косоокості.
83. Роль медичної сестри в діагностиці та лікуванні косоокості.
84. Роль загальних захворювань організму в розвитку захворювань ока.
85. Види катаракти.
86. Медсестринська діагностика катаракти.
87. Особливості лікування катаракти.
88. Медсестринська діагностика захворювань орбіти.
89. Консервативне та хірургічне лікування захворювань орбіти.
90. Гострі та хронічні захворювання зорового нерва.
91. Причини та ознаки гострого неврита зорового нерва.
92. План медсестринських втручань при невриті зорового нерва.
93. Причини атрофії зорового нерва.
94. Лікування атрофії зорового нерва.
95. Причини сліпоти.
96. Зв'язок захворювань ока з хворобами серцево-судинної системи.
97. Зв'язок захворювань ока з ендокринними захворюваннями.
98. Професійні захворювання очей.
99. Роль медичної сестри в профілактиці професійних захворювань очей.
100. Правила техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Проведення зовнішнього огляду ока та захисного апарату.
2. Вивертання повіки.
3. Збирання анамнезу.
4. Визначення гостроти зору.
5. Визначення поля зору.
6. Вимірювання величини внутрішньоочного тиску.
7. Визначення кольоросприйняття.
8. Досліджування бінокулярного зору (метод Соколова).
9. Визначення кута косоокості (спосіб Гіршберга).
10. Вимірювання температури тіла.
11. Проведення проби на глаукому.
12. Проведення пальпації ока.
13. Перевірка прохідності слізних шляхів.
14. Трамбування результатів обстежень.
15. Промивання очей.
16. Закапування очей.
17. Закладання мазі за повіку.
18. Промивання слізних шляхів.
19. Ставлення п'явок на скроні.
20. Введення ліків підшкірно, внутрішньом'язево, внутрішньовенно.
21. Догляд за дренажем.
22. Накладання монокулярної пов'язки.
23. Накладання бінокулярної пов'язки.
24. Корекція порушень рефракції.
25. Надання пояснень використуванню лінз при різних видах порушень рефракції.
26. Масаж повік.
27. Оброблення хрящового краю повік.
28. Взяття крові на біохімічне дослідження.
29. Взяття матеріалу з кон'юнктиви на бактеріологічне дослідження.
30. Догляд хворого після операції.
31. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при роботі в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

8. Методи контролю

Початковий контроль.

Початковий контроль здійснюється під час першого практичного заняття шляхом письмових контрольних робіт з пропедевтичної частини тематичного плану:

- * методи дослідження органа зору,
- * методи дослідження захисного апарату,

- * клінічна анатомія очного яблука ,
- * клінічна анатомія захисного апарату,
- * клінічна анатомія допоміжного апарату органа зору.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється шляхом розв'язування клінічних ситуаційних задач та рішення тестових завдань за темами пропедевтичної та клінічної частин тематичного плану практичних занять, а також шляхом усного опитування на основі контрольних питань по рекомендованій літературі згідно методичних розробок та методичних вказівок до відповідних практичних занять.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

По завершенні курсу в цілому проводиться підсумковий контроль згідно з програмою, яка щорічно переглядається. Підсумковий контроль включає здачу практичних навиків, відповідь на два запитання білетної програми в формі усної співбесіди з викладачем, розв'язування клінічної

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль засвоєння модулю здійснюється по його завершенню. Підсумковий контроль засвоєння модулю включає тестовий контроль із вирішенням 15 тестових завдань. Кожна вірна відповідь на тестове завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які студент може отримати в результаті складання тестового контролю – 15 балів. Наступний етап підсумкового контролю передбачає здачу практичних навиків, за які студент отримує максимально 10 балів. Подальше складання підсумкового контролю засвоєння модулю полягає в письмових відповідях на два запитання (одне – з анатомії, фізіології та методів дослідження ЛОР-органів, друге – за клінічною темою), а також розв'язування клінічної ситуаційної задачі. Після перевірки виконаних теоретичних завдань підсумковий контроль доповнюється усними відповідями студента в формі діалогу з викладачем. Максимальна кількість балів, які студент може отримати за відповідь на одне теоретичне запитання – 20 балів, за вірне розв'язання клінічної ситуаційної задачі – 15 балів.

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 50 балів з 80 балів.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9), розробленої згідно вимог листа МОЗ України від 15.04.2014 № 08.01-47/10395 щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу; та програми дисципліни «отоларингологія», затвердженої МОЗ України 2014р.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу як технологія ECTS включає:

- вивчення навчальних дисциплін (проходження практик) структурованих на модулі як задокументовані, логічно завершені частини навчальної програми, що реалізуються за допомогою відповідних форм організації навчального процесу і закінчуються підсумковим модульним контролем;
- впровадження кредитів ECTS (ЄКТС) як одиниць виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння навчальної дисципліни;

Кредити (Credit) призначаються кваліфікаціям або навчальним програмам в цілому, а також їхнім навчальним (освітнім) компонентам (таким як: модулі, навчальні курси, курсова робота, виробнича практика та лабораторна робота).

Кредит включає усі види робіт студента, передбачені у затвердженому індивідуальному плані: аудиторну, самостійну, підготовку до державної атестації, складання ліцензійних інтегрованих іспитів „Крок 1” і „Крок 2”, практично орієнтованого державного іспиту, виробничу практику, виконання курсових робіт тощо. Один кредит ECTS становить 30 (36) академічних годин.

- здійснення зарахування кредитів студентами зі складових навчального плану (навчальних дисциплін, практик, курсових та кваліфікаційних робіт) на підставі отримання позитивних оцінок підсумкового (-их) контролю (-ів). Встановлення кредитів студентами здійснюється у повному обсязі відповідно до кредитів, встановлених навчальній складовій, і лише після повного їх виконання;

- відсутність у графіку навчального процесу екзаменаційних сесій, адже здійснюється контроль засвоєння студентом кожного модуля навчальної дисципліни;
- застосування декількох шкал оцінювання, включаючи рейтингову шкалу оцінювання ECTS, які конвертуються одна в одну за певними правилами.

Оцінювання модуля

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні модуля, становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів. Таким чином, співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становить 60% до 40%.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. *Приклад:*

Номер модуля, кількість навчальних годин / кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання як виду СРС	
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль 1 90 / 3,0	4 (№№ 1-4)	14	8	7	6	0	8	84

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. Вага кожної теми в межах модуля однакова.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "5", на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальне завдання студента і становить 120 балів (наприклад: 8 балів * 14 тем=112 балів +8 балів за індивідуальне завдання студента=120 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, для допуску до підсумкового модульного контролю вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "3", на кількість тем у модулі, і становить 84 бали (наприклад: 6 балів * 14 тем =84 балів).

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих в університеті критеріїв оцінювання для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який глибоко і твердо засвоїв матеріал, вичерпно і послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому у студента не виникає труднощів при зміні завдання, вільно справляється з задачами, питаннями та іншими видами використання знань, показує знання монографічної літератури, вірно обґрунтовує прийняття рішення, володіє різносторонніми навичками практичної роботи.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який твердо знає матеріал, грамотно і по суті відповідає його, котрий не допускає суттєвих помилок у відповіді на питання, вірно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, котрий має знання основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає помилки, недостатньо правильно формує, порушує послідовність у викладанні матеріалу і відчуває труднощі у виконанні практичної роботи.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, котрий не знає частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студенту лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань (доповіді на СНТ, публікації тез і статей, доповіді на українських та міжнародних конференціях і симпозіумах), залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 8 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (84 бали).

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 8 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються курсом у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен	«2»

набрати студент	
-----------------	--

Студенти, які навчаються на одному курсі за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«E»	Останні 10% студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «E» проводиться **деканатами** для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «E».

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Базова

- Офтальмологія / За ред. Жабоедов Г.Д., Скрипник Р.Л., Кіча О.А. та ін./ Підручник для мед. учил., коледжів, акад.,інст. медс—К.: - 2018.
- Медсестринство в офтальмології /За ред. О.М. Корконішко – К.: Медицина. – 2008.

19.2. Допоміжна

- Офтальмологія / За ред. Жабоедов Г.Д., Скрипник Р.Л., Кіча О.А. та ін./ Підручник для мед. учил., коледжів, акад.,інст. медс—К.: - 2018.
- Медсестринство в офтальмології /За ред. О.М. Корконішко – К.: Медицина. – 2008.

19.3 Інформаційні ресурси

- Сервер дистанційного навчання БДМУ – <http://moodle.bsmu.edu.ua/>.
- <http://www.opthobook.com/>
- [wwwHYPERLINK "http://www.atlasophthalmology.com/"](http://www.atlasophthalmology.com/).
- [httpHYPERLINK "http://razym.ru/nauchmed/oftalmol/"](http://razym.ru/nauchmed/oftalmol/) /
- [httpHYPERLINK "http://www.atlasophthalmology.com/"](http://www.atlasophthalmology.com/)://
- [httpHYPERLINKhttp://www.knyga-ua.com/books/medsestrinstvo-v-oftalmologii](http://www.knyga-ua.com/books/medsestrinstvo-v-oftalmologii)

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

- Пенішкевич Ярослав Іванович – професор кафедри дитячої хірургії, отоларингології та офтальмології, доктор медичних наук